

Kharlamov proti Rusku, rozhodnutí ze dne 8. 10. 2015 - Vyvažování práva na svobodu projevu a práva na ochranu pověsti

Stěžovatel: Kharlamov

Žalovaný stát: Rusko

Číslo stížnosti: 27447/07

Datum: 08.10.2015

Článek Úmluvy: čl. 10

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: akademický senát, faktické tvrzení, hodnotový soud, meze svobody projevu, ochrana pověsti, svoboda projevu/sdělovací prostředky, univerzitní orgány, veřejný zájem

Český právní řád: čl. 10 a 17 Listiny základních práv a svobod § 77, 78, 81-83 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Významnost: 2

Vyvažování práva na svobodu projevu a práva na ochranu pověsti

Autorský komentář:

Mírou kritiky a její oprávněnosti ve veřejné sféře se zabývá řada rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu. Tak například v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 5111/2009, Nejvyšší soud vyslovil, že svoboda projevu představuje jeden ze základních kamenů demokratické společnosti; absence této svobody ji pojmově vylučuje. Svoboda projevu platí nejen pro „informace“ nebo „myšlenky“, přijímané příznivě či považované za neškodné či nedůležité, ale rovněž pro ty, které jsou nepříjemné, šokují či znepokojují: tak tomu chce pluralita, tolerance a duch otevřenosti, bez nichž není demokratické společnosti. Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí současně připomenul východisko pro posuzování mezí svobody projevu, kterým je přihlášení se České republiky k principu materiálního právního státu, neboť pro demokracii, chápanou jako vládu lidu, lidem a pro lid, je životní nutností šíření informací, myšlenek a názorů, ať už pochvalných, či kritických, proto, aby byla veřejnost zásobena všemi dostupnými fakty nezbytnými pro vyvolání kvalitní debaty ve věcech celospolečenského zájmu a následného utváření názoru jednotlivců či k dosažení konsenzu o řízení a obstarávání věcí celospolečenského zájmu.

Předkládané rozhodnutí uznává, že existuje jen malý prostor pro uvážení národních soudů pro omezení debaty o otázkách veřejného zájmu chráněné čl. 10 § 2 Úmluvy a musí existovat velmi silné důvody pro taková omezení. Soud neposuzuje kritiku učiněnou akademickým zaměstnancem jen jako specifický zaměstnanecký spor, v němž se uplatňuje princip loajality, ale zdůrazňuje jeho profesní a akademický rozměr, aniž by se ovšem pouštěl do hodnocení legitimacy vztahů zastupitelské

demokracie. „Důstojnost“ instituce nemůže být stavěna na roveň lidským právům, přičemž ochrana Univerzity je pouhým institucionálním zájmem Univerzity, a nejde tedy nezbytně o zájem stejné síly jako „ochrana pověsti nebo práv druhých“ ve smyslu čl. 10 § 2 Úmluvy. Souhlasné stanovisko vytýká rozhodnutí Soudu obecnost a nejasnost a dovolává se napříště analýzy povahy napadených vztahů v kontextu zastupitelské demokracie na mezinárodní i národní úrovni.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel Vladimir Fedorovich Kharlamov je ruského původu a byl vyučujícím na ústavu fyziky Státní technické univerzity v Orjolu. Prezident Státní technické univerzity v Orjolu svolal dne 14. 12. 2006 celouniverzitní konferenci za účelem zvolení univerzitního akademického senátu, který je výkonným orgánem univerzity. Podle Nařízení o složení akademického senátu Univerzity v Orjolu jsou kandidáti na senátory navrhováni na zaměstnaneckých schůzích jednotlivých oddělení na základě většiny dosažené ve veřejném hlasování.

Stěžovatel byl nespokojen, že on ani jeho kolegové nebyli informováni o navržení ani o diskuzi o kandidátech navržených na senátory, a proto na veřejné konferenci dne 26. 12. 2006 pronesl následující projev:

„... zvolený akademický senát nelze považovat za legitimní orgán, a jeho rozhodnutí proto taktéž nemohou být považována za legitimní. Všechna mohou být napadena u soudu. Problém je, že zaměstnanci a jednotlivé ústavy nevěděli o kandidátech na senátory a nevěděli také nic o jejich akademických výsledcích; nikdo tyto kandidáty nenavrhl. Jde o nějakou soukromou akci, kdy někteří se sešli a sami sebe zvolili. Moje práva byla porušena: Já, jako člen fakulty, jsem byl vyloučen z procesu, který má velký význam pro mne i pro univerzitu jako celek – z volby akademického senátu. Moje práva byla porušena a já si budu na porušení mých práv stěžovat u soudu. Práva obyčejných univerzitních zaměstnanců, obyčejných vyučujících, byla porušena také: byli vyloučeni z voleb do akademického senátu, to je diskriminace. Jakákoliv diskriminace je formou války; vyhlásíte lidem válku a dříve nebo později pocítíte výsledky této války v nějaké podobě ve svých vlastních rodinách.“

Univerzita následně zažalovala stěžovatele za pomluvu. Rozsudkem Sovětského okresního soudu v Orjolu ze dne 27. 2. 2007 bylo shledáno, že se stěžovatel dopustil pomluvy Univerzity v Orjolu a jejího akademického senátu, když je veřejně obvinil z porušení zákona a nečestného jednání. Soud neshledal, že by projev stěžovatele na konferenci byl pouhým vyjádřením jeho názoru. Každá právnícká osoba má právo, aby se veřejné posouzení jejích aktivit zakládalo na pravdě. Negativní hodnocení poškozuje její reputaci. Univerzitě bylo přiznáno odškodnění ve výši 20 000 ruských rublů a náhrada nákladů řízení ve výši 2 000 rublů. Stěžovateli byla také uložena povinnost, aby svá tvrzení vyvrátil na následující univerzitní konferenci.

Rozsudek okresního soudu byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Orjolu, který se neztotožnil se všemi zjištěními okresního soudu, nicméně ve věci samé shledal rozsudek správným. Uvedl, že poslední citovaná věta projevu stěžovatele se nemohla žalobkyně dotknout, když neobsahovala žádná tvrzení o žalobkyni. Poukázal však na skutečnost, že v té části projevu, v níž stěžovatel uvedl, že akademický senát není legitimním orgánem a jeho rozhodnutí taktéž nejsou legitimní, nejde o vyjádření názoru, ale o faktická obvinění, která jsou ověřitelná. Zároveň krajský soud uvedl, že místo, aby svá tvrzení stěžovatel na příští konferenci vyvracel, považuje za vhodnější, aby na konferenci prezident univerzity přečetl část rozsudku okresního soudu.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení čl. 10 Úmluvy
2. Stěžovatel je toho názoru, že v řízení o pomluvě zahájené na návrh Státní univerzity v Orjolu

bylo porušeno jeho právo na svobodu projevu zaručené čl. 10 Úmluvy. Článek 10 stanoví:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společností.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“
3. Přijatelnost
4. Soud uvádí, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále uvádí, že není ani nepřijatelná ze žádného jiného důvodu. Musí proto být prohlášena za přijatelnou.
5. Důvodnost
6. Podání stran
7. Vláda uznala, že národní rozsudky představovaly zásah do práva stěžovatele na svobodu projevu. Takový zásah měl zákonný podklad v čl. 152 občanského zákoníku a sledoval legitimní cíl, kterým byla ochrana dobré pověsti jiného.
8. Podle vlády okresní soud dostatečně provedl dostatečné rozlišení mezi hodnotovým soudem a faktickým tvrzením. Tudíž správně posoudil, že stěžovatelův výrok ohledně „nelegitimity“ akademického senátu byl faktickým tvrzením, když tvrdil, že zvolený akademický orgán byl ustaven v rozporu s použitelnými předpisy. Vláda dále trvala na tom, že volby do akademického senátu proběhly zcela v souladu s vnitřními předpisy Univerzity, a že stěžovatel proto neměl žádný věcný podklad pro sporné tvrzení.
9. Stěžovatel uvedl, že zásah byl nezákonný, neboť jeho výrok nespadá do rozsahu čl. 152 občanského zákoníku (viz odst. 15 výše). Tvrdil, že jeho projev na konferenci dne 26. 12. 2006 byl vyjádřením osobního názoru spíše než „šíření tvrzení“ ve smyslu příslušného ustanovení občanského zákoníku.
10. Dále argumentoval, že napadené tvrzení bylo pouhým vyjádřením jeho osobního názoru založeného na faktech, které měl k dispozici o výběru kandidátů pro volby do akademického senátu. Při rozhodování o žalobě o pomluvě okresní soud podle stěžovatele nesprávně posoudil rozdíl mezi faktickým tvrzením a hodnotovým soudem a nepřihlédl k výpovědím čtyř svědků navržených stěžovatelem (viz odst. 9 výše).
11. Posouzení Soudem
12. Strany učinily nesporným, že rozsudek okresního soudu ve věci pomluvy představoval zásah do stěžovatelova práva na svobodu projevu zaručeného čl. 10 odst. 1 Úmluvy.
13. Vláda uvedla, že zásah měl zákonný podklad; s tím stěžovatel nesouhlasil. Soud shledal, že národní soudy založily své rozhodnutí na čl. 152 občanského zákoníku, který umožňuje poškozené straně domáhat se soudní ochrany své pověsti a žádat zadostiučinění za nemajetkovou újmu, a na stanovisku pléna Nejvyššího soudu, které obsahuje závaznou metodiku pro postup soudu ve věcech žalob pro pomluvu. Soud proto shledal, že zásah byl v souladu se zákonem ve smyslu čl. 10 § 2 Úmluvy.
14. K otázce, zda tento zásah sledoval legitimní cíl, Soud zdůrazňuje, že opatření zakazující výroky, jimiž je kritizováno jednání nebo opomenutí zvoleného orgánu, mohou být ospravedlněna s odvoláním na „ochranu práv a pověsti jiných“ jen ve výjimečných případech (viz Lombardo a ostatní proti Maltě, č. 7333/06, rozsudek ze dne 24. 4. 2007, § 50). V projednávaném případě dospěl Soud k závěru, že věc je třeba posoudit prostřednictvím analýzy proporcionality zásahu.

15. Test potřebnosti vyžaduje, aby Soud posoudil, zda zásah odpovídá „naléhavé společenské potřebě“, zda byl přiměřený sledovanému cíli a zda důvody udávané národními orgány ospravedlňující zásah jsou relevantní a dostatečné (viz, mimo jiné Lindon, Otchakovsky-Laurens a July proti Francii, č. 21279/02 a 36448/02, rozsudek velkého senátu, § 45). Při výkonu své dozorovací funkce není Soud povolán nahrazovat národní soudy, ale spíše přezkoumat ve světle konkrétního případu jako celku zda rozhodnutí přijatá v rámci prostoru pro uvážení každého státu jsou v souladu s dotčenými ustanoveními Úmluvy [viz Von Hannover proti Německu (č. 2), č. 40660/08 a 60641/08, rozsudek velkého senátu, § 105, ESLP 2012; a Jersild proti Dánsku, rozsudek ze dne 23. 9. 1994, § 31, série A, č. 298].
16. V projednávaném případě stěžovatel vyjádřil svůj pohled na akademickém shromáždění přístupném všem zaměstnancům Univerzity. Byl shledán civilně odpovědným za svůj projev, a proto napadený zásah musí být posouzen v kontextu profesního prostředí. Soud již dříve uvedl, že zaměstnanci jsou vůči zaměstnavateli vázáni povinností loajality a diskrétnosti [viz např. Kudeshkina proti Rusku, č. 29892/05, rozsudek ze dne 26. 2. 2009, § 85; a Heinisch proti Německu, č. 28274/08, § 64, ESLP 2011 (výňatky)] a že při posouzení spravedlivé rovnováhy musí být brány v úvahu meze svobody projevu a protichůdných práv a povinností specifické pro profesní prostředí (viz Palomo Sánchez a ostatní proti Španělsku, č. 28955/06, 28957/06, 28959/06 a 28964/06, rozsudek velkého senátu, § 74, ESLP 2011). Soud zároveň nepomíjí ani akademický kontext debaty. Princip otevřené diskuze o záležitostech profesního zájmu musí být proto chápán jako součást širšího konceptu akademické autonomie zahrnující svobodu akademiků vyjadřovat jejich názory na instituci nebo systém, pro který pracují (viz Mustafa Erdogan a ostatní proti Turecku, č. 346/04 a 39779/04, rozsudek ze dne 27. 5. 2014, § 40; a Sorguç proti Turecku, č. 17089/03, rozsudek ze dne 23. 6. 2009, § 35). Soud proto musí posuzovat zásah ve světle případu jako celku včetně povahy poznámek, které jsou stěžovateli vytýkány a profesního a akademického kontextu, ve kterém byly proneseny (viz Palomo Sánchez a ostatní, citováno výše, § 70; a Lingens proti Rakousku, rozsudek ze dne 8. 7. 1986, § 40, série A, č. 103).
17. Soud nejprve uvádí, že stěžovatelův projev se dotýkal jeho obav profesního charakteru, konkrétně netransparentnosti voleb do akademického senátu. Složení výkonného orgánu Univerzity a proces výběru kandidátů do voleb jsou zásadního významu pro zaměstnance Univerzity a diskuze o těchto záležitostech na celouniverzitní konferenci představuje nedílnou součást akademického života a samosprávy. Debata tedy neměla čistě soukromou povahu. Na druhé straně se odehrála na veřejném místě a záležitosti, které stěžovatel nadnesl, se týkaly záležitostí obecného zájmu, které byl stěžovatel oprávněn přednést svým kolegům (viz Palomo Sánchez a ostatní, citováno výše, § 72; Rubins proti Lotyšsku, č. 79040/12, rozsudek ze dne 13. 1. 2015, § 84-85; a Boldea proti Rumunsku, č. 19997/02, rozsudek ze dne 15. 2. 2007, § 57).
18. V souladu s konstantní judikaturou Soudu existuje jen malý prostor pro uvážení pro omezení debaty o otázkách veřejného zájmu chráněné čl. 10 § 2 Úmluvy a musí existovat velmi silné důvody pro taková omezení (viz Krasulya proti Rusku, č. 12365/03, rozsudek ze dne 22. 2. 2007, § 38, a odkazy tam uvedené). V projednávaném případě neexistuje žádný důkaz o tom, že by soudy vyvažovaly potřebu chránit pověst Univerzity a stěžovatelovo právo předávat informace o záležitostech obecného zájmu týkající se organizace akademického života. Soudy omezily svou analýzu na posouzení újmy na pověsti žalobkyně (viz odst. 10 výše), aniž by jakkoliv zohlednily standardy Úmluvy výše popsané. Národní soudy taktéž nevezly v úvahu, že „důstojnost“ instituce nemůže být stavěna na roveň lidským právům. Soud dospěl k závěru, že ochrana Univerzity je pouhým institucionálním zájmem Univerzity, a tedy nejde nezbytně o zájem stejné síly jako „ochrana pověsti nebo práv druhých“ ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy (viz Uj proti Maďarsku, č. 23854/10, Úmluvy ze dne 19. 7. 2011, § 22). Soud proto dospěl k závěru, že národní soudy nevezly v potaz specifika akademických vztahů a opomněly zohlednit, že projednávaný případ zahrnuje konflikt mezi právem na svobodu projevu a ochranou pověsti (viz Dyundin proti Rusku, č. 37406/03, Úmluvy ze dne 14. 10. 2008, § 33).

19. Pokud jde o obsah stěžovatelova projevu, Soud zdůrazňuje, že musí být rozlišováno mezi faktickými tvrzeními, která mohou být prokázána, a hodnotícími soudy. Zatímco pravdivost faktů může být prokázána, pravdivost hodnotících soudů prokázána být nemůže (viz De Haes a Gijssels proti Belgii, rozsudek ze dne 24. 2. 1997, § 42, Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1997-I; a Lingens proti Rakousku, rozsudek ze dne 8. 7. 1986, § 46, série A, č. 103). Posouzení, zda je výrok faktickým tvrzením, nebo hodnotovým soudem, spadá do prostoru pro uvážení národních orgánů, zejména národních soudů. Nicméně i tehdy, kdy lze výrok hodnotit jako hodnotící soud, musí pro takový výrok existovat dostatečný faktický podklad, v opačném případě by byl takový výrok přehnaný (viz Pedersen a Baadsgaard proti Dánsku, č. 49017/99, rozsudek velkého senátu, § 76, ESLP 2004-XI).
20. V projednávané věci národní soudy shledaly, že stěžovatelův výrok byl nepravdivý, a že se mu proto nepodařilo dostat důkaznímu břemenu, které na něm spočívalo. Soudy se zaměřily na stěžovatelovo tvrzení o nelegitimitě zvoleného senátu a dospěly na základě dostupných důkazů k závěru, že volby do akademického senátu proběhly plně v souladu s aplikovatelnými předpisy (viz odst. 13 výše). Soud shledal, že motivem stěžovatelova projevu byla jeho vážná nespokojenost se způsobem, jakým byl akademický senát zvolen. Snaže se obrátit pozornost svých kolegů k nedostatkům volebního procesu, stěžovatel tvrdil, že vedoucí ústavů selhali, pokud jde o iniciaci jakékoliv veřejné diskuze, a prohlašoval, že volby proběhly „v rozporu s právy běžných vyučujících“, protože kandidáti byli vybráni přímo vedoucími jednotlivých ústavů. Stěžovatel tedy vyjádřil svůj osobní názor na okolnosti, které jsou veřejným zájmem zaměstnanců Univerzity, soudy však jeho subjektivní posouzení vyhodnotily jako faktická obvinění (viz obdobně Pinto Pinheiro Marques proti Portugalsku, č. 26671/09, rozsudek ze dne 22. 1. 2015, § 43). Stěžovatel na svou obranu odkázal na výpověď čtyř vyučujících, kteří byli okresním soudem vyslechnuti. Ti podpořili stěžovatelovo tvrzení, že na jednotlivých ústavech Univerzity neproběhla žádná setkání a že žádný z kandidátů nebyl navržen na základě veřejného většinového hlasování (viz odst. 6 výše). Soud je tohoto názoru, že stěžovatel navržením svědeckých výpovědí těchto čtyř svědků dostatečně prokázal, že jeho napadený hodnotící soud měl dostatečný faktický základ a že situace popsaná těmito svědky, zejména absence otevřené diskuze o kandidátech ve volbách do akademického senátu, mohla podnítit jeho prohlášení. S ohledem na výše uvedené považuje Soud za irelevantní argument vlády o formálním souladu volebního procesu s vnitřními předpisy Univerzity. Stěžovatel založil svůj názor o nelegitimitě akademického senátu na svém vlastním posouzení faktů, které může, a nemusí být přílehlavé (viz Brosa proti Německu, č. 5709/09, rozsudek ze dne 17. 4. 2014, § 45), a dostal své povinnosti podpořit své výroky důkazy.
21. Soud uznává, že se stěžovatel uchýlil k jisté hyperbole ve svém projevu. Nicméně zaměstnanci, pokud se zapojují do debaty o věcech veřejného zájmu, se mohou uchýlit k přehánění, pokud nepřekročí meze přípustné kritiky (viz obdobně Vellutini a Michel proti Francii, č. 32820/09, rozsudek ze dne 6. 10. 2011, § 39). Soud přitom dospěl k závěru, že se stěžovatel nedopustil urážlivého nebo nepřiměřeného projevu a nepřekročil obecně přijatelnou únosnou mez přehánění.
22. Závěrem tedy Soud shledává, že národní soudy tedy selhaly, pokud jde o vyvažování mezi příslušnými zájmy a pokud shledaly „naléhavou společenskou potřebu“ v nadřazení ochrany pověsti žalobkyně nad stěžovatelovo právo na svobodu projevu. Z tohoto důvodu Soud uzavřel, že národní soudy překročily prostor pro uvážení, pokud jde o debatu o záležitostech veřejného zájmu, a zásah nebyl „nezbytný v demokratické společnosti“.
23. Shledal proto, že byl porušen čl. 10 Úmluvy.
24. Aplikace čl. 41 Úmluvy

Stěžovateli byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 7 500 EUR, náhrada nákladů řízení stěžovateli přiznána nebyla (§ 35–40).

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení čl. 10 Úmluvy.

...

Souhlasné stanovisko soudce Dedova

1. ... Důvodem, proč považuji za nezbytné napsat souhlasné stanovisko, je skutečnost, že Evropský soud pro lidská práva a národní soudy mají v případech žalob pro pomluvu zcela opačný přístup k právnímu posouzení věci, přestože aplikují stejnou metodologii. Navíc pozice Soudu (vyjádřená obecně a nejasně) nevysvětluje a ani se nesnaží vysvětlit, proč národní soudy pochybily.

...

4. ... Pokud jde o projednávaný případ, předpisy upravující volby jsou kontroverzní: rada fakulty je oprávněna diskutovat a navrhopvat kandidáty/zástupce, ale běžný vyučující musí pro tyto kandidáty/zástupce hlasovat, aniž by měl možnost alternativy. Pokud tedy nejlepší kandidáty vybírá rada fakulty a o těchto kandidátech hlasují běžní vyučující na konferenci (dva po sobě následující, ale rovnocenné kroky jsou činěny odlišnou skupinou osob), vede to k závěru, že druhý krok je bezpředmětný a běžní vyučující jsou vyloučeni z volby svých zástupců.

Proto podle mého názoru tento případ nemůže být posouzen, aniž by byla provedena analýza povahy napadených vztahů v kontextu zastupitelské demokracie. Taková analýza měla být provedena soudy na mezinárodní i národní úrovni.

5. ... domnívám se, že projednávaný případ se dotýká zejména demokracie v profesionálním a akademickém kontextu. Soud uznal, že stěžovatel se vyjadřoval k otázkám veřejného zájmu zaměstnanců univerzity (viz odst. 31 rozsudku), ale to nepostačí ke konstatování, že došlo k porušení Úmluvy. Národní předpisy a vnitřní předpisy Univerzity nezakazují nebo jinak nevylučují, aby zaměstnanci diskutovali o kandidátech. Povaha demokratického procesu takovou diskusi vyžaduje. Členové senátu jsou zástupci svých oddělení a žádná alternativa k navrženým kandidátům nebyla na konferenci představena. To znamená, že řádné volby by měly být organizovány na úrovni fakulty. To by mělo zahrnovat všechny zaměstnance, v opačném případě je volební proces nahrazen jmenováním a zaměstnanci jsou předpisy Univerzity vyloučeni z volebního procesu (možná taktéž na dalších univerzitách v Rusku). Vedoucí ústavů nejsou automaticky oprávněni hovořit za své zaměstnance na radě fakulty, pokud jde o zastupitelské těleso Univerzity.

Tedy stěžovatel vznesl problematiku hlasovacích práv a vedení fakulty reagovalo neadekvátně, pokud podalo žalobu pro pomluvu místo zorganizování veřejné debaty na dané téma. Národní soudy zavázaly stěžovatele nejen k uhrazení zadostiučinění, ale také k přečtení takového prohlášení na další konferenci Univerzity, které by vyvracelo jeho předchozí výroky. Z mého pohledu rozhodnutí národních soudů měla mrazivý, ne-li ponižující, dopad na stěžovatele.

...

Dospěl jsem k závěru, že národní soudy a vedení Univerzity projevily zřejmý nedostatek skutečné snahy překonat nedostatky senátního volebního procesu. Na druhou stranu udělaly vše pro to, aby

ukázaly, že zde neexistuje žádný problém s demokracií. Takový pohled na demokracii by měl být změněn za účelem ochrany lidské důstojnosti a zabezpečení pokroku společnosti.

...

V projednávaném případě národní soudy - po předchozí podrobné analýze skutkových okolností i právního posouzení - dospěly k závěru, že zde není žádný obecný zájem nebo předmět veřejné debaty. Pouhý odkaz na stěžovatelovu nespokojenost s porušením práv běžných vyučujících není dle mého názoru dostatečný pro zvrácení závěrů národních soudů.

(Zpracovali JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D., a Mgr. Martina Grochová)